

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za več kratko naročilo s primernim popustom Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Italijanska univerza in naše stališče.

II.

Dokler torej naši Italijani brutalno odrekajo tudi najmanjši zadovoljenje resničnim, nujnim kulturnim potrebam svojim sodeželanom in someščanom in tudi — so — davkoplačevalcem, nam Slovincem, dokler nam oni odrekajo celo osnovno ljudsko šolo, dotlej smo mi rešeni vsake obveze nasproti njih kulturnim zahtevam. Dokler oni ne priznavajo naših kulturnih potreb, ga ni nobenega prava, najmanj pa »naravnega«, na katero bi se mogli sklicevati Italijani in katero bi kršili mi tržaški Slovenci s tem, da se upiramo aspiraciji Italijanov po italijanski univerzi in ako bomo skušali vporabiti tudi svoje zveze in zaveznitva v to, da ne bo ustrezno tej italijanski aspiraciji. Italijani naj se ne zanašajo na mizerijo našega parlamentarnega zastopstva, na tistega moloha domačih razmer mej Slovinci, ki sproti požira vsaki razvoj naše moči v parlamentu na Dunaju. Tisto pravilo, večnoveljavno za življenje, da pomagati ne more vsakdo, a da ga ni tako majhnega, ki bi ne mogel škodovati — to pravilo velja tudi za parlamentarno in politično življenje...

Italijani naj si torej zapomnijo: **vkličaj avstrijskim Slovanom ne dobe italijanske univerze!**

Do sedaj smo govorili v predpostavki, v supoziciji, da je vprašanje italijanske univerze tudi za Italijane zgolj pedagoško in kulturno. Ta supozicija pa ni opravičena v dejstvih in pojavih, ki spremljajo agitacijo za osnutje italijanske univerze.

Da je našim Italijanom to vprašanje le kulturno, tedaj ne bi gotovo imeli nič proti temu, ako se omejuje tam, kjer italijanski živelj živi v kompaktnih masah. Torej — v Tridentu. Ali oni hočejo le Trst, ravno Trst in Trst?! Zakaj?! To smo izvedeli z vso potrebno jasnostjo iz polemik, s katerimi so naši Italijani odklanjali predlog rimske »Tribune«, naj bi naši Italijani odstopili od zahtev po italijanski univerzi ravno v Trstu in naj bi v nadomestilo zahtevali tri ločene fakultete.

V naglici in mimogredé bodi tu povdarjeno, da nam že dejstvo, da rimski list, glasilo italijanskih imenitnih krogov, daje našim Italijanom nasvete in stvari, ki je strogo notranje-avstrijska, in sicer daje na način, ki ne skriva, kako zainteresirani sta na stvari očitelna in neoficijelna Italija — da nam, pravimo, že to dejstvo govori glasno in jasno, da ob agita-

ciji za italijansko univerzo imamo posla s političnim vprašanjem!

Ali tudi če hočemo ignorirati to jako jako poučno utikanje činiteljev v italijanskem kraljestvu v take strogo avstrijsko-notranje stvari, pa nam — kakor že omenjeno — govore z vso potrebno dokazilno močjo argumenti, ki jih navajajo naši Italijani v podkrepljenje zahteve, da se italijanska univerza zasnuje ravno v Trstu in nikjer drugje!

Ti argumenti so: Italijani hočejo biti močni, da bodo mogli uresničevati svoje idejale. V to pa potrebujejo močnega središča, okolu katerega naj bodo tesno združene vse »provincije-sestre«. Te provincije — Trst, Istra, Trentin, Dalmacija in Goriška — so že enotna moralna skupina, a morajo postati tudi politična skupina! Taki skupini pa more biti na čelu jedino Trst. Dejstvu ravno, da je Trst vodilno središče, se imajo »provincije-sestre« zahvaliti, da se morejo ponašati z vspehi — narodno-političnimi namreč. Odkar je vodstvo v Trstu, je tudi »veza med Italijani Avstrije in onim v kraljestvu postala tesnejša!

Tako govore naši Italijani. A mi menimo, da tudi najbrižnejši beschwichtigungs-hofrath za prikrivanje končnih ciljev veleitalijanske propagande, ne bi skušal ta-jiti, da to niso narodno-politični vzroki. — Očitno je, kakor na dlani: oni hočejo univerzo v Trstu, da dobi ta Trst novo oporo več, da bo mogel še uspešneje in intenzivneje vršiti svojo nalogo ter plesti vezi z Italijo, nego se je to godilo že doslej.

Ako pa motrimo stvar s tega stališča, ako se ne otežamo spoznanju, da so Italijanom narodno politični razlogi odločilni za univerzo ravno v Trstu, ako moramo videti v gibanju za to italijansko univerzo narodno-politično agitacijo, naperjeno naravnost proti naši ekzistenci: potem pa moramo že celo najodločneje vstrajati na svojem odklanjajočem stališču in nam je največja previdnost v najnujnejšo dolžnost vse dotlej, dokler ne bodo v tem mestu ustvarjeni pogoji, ki bodo zagotavljali našo ekzistenco.

Iz odgovora, ki ga je dal tozadevno tedni naš minister za naukemuizpraševalcu smo dobili utis, da vlada je pač pripravljena zadovoljiti kulturnim potrebam Italijanov s paralelnimi kurzi na vsučilišču v Inomestu, da pa nikakor ne misli na ustanovitev italijanske univerze v Trstu! Torej tudi država odklanja to aspiracijo Italijanov. To pa gotovo ne iz nenasklajenosti ali ne-dobrohotnosti do Italijanov. Proti takemu domnevanju govore vsi dogodki, izvirajoči iz

dejstva, da vse se more menjati v tej naši ljubi državi, morejo prihajati in odhajati ministerstva, le zistem v našem Primorju se ne menja, on je nepremična točka v valovenju in menjavanju dogodkov. Nopremičnost slavofobnega zistema v našem Primorju izključuje domnevanje o kaki ne-dobrohotnosti državne uprave do Italijanov. Če torej ta uprava vendar odklanja aspiracijo Italijanov po italijanski univerzi v Trstu, mora imeti sila važne razloge za to, razloge, ki morejo biti le politične naravi, razloge, ki jih narekujejo oziri na integriteto države in na čuvanje državne misli — torej oziri na ekzistenčne pogoje države. Ali ni le država, ki ima pravico do ekzistence; tudi narodi v njej imajo pravico do ekzistence. Če torej že državna ladija nima zaupanja do vetra italijanske univerze v Trstu, kako naj bi ne imeli mi pravice misliti na svoje varstvo pred isto nevarnostjo?!

Politični pregled.

V Trstu, 26. novembra 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Posl. dr. Kramar je ožigosal dejstvo, da spravlja vlada čisto gospodarska vprašanja v zvezo s političnimi vprašanji ter je povdarjal, da v vprašanju povišanja plač učiteljem na Češkem so v soglasju Čehi in Nemci. To da je nečuvno, da hoče vlada s takimi sredstvi izsiliti od poslancev, da bi spremenili svojo taktiko v osrednjem parlamentu. Sicer pa da češke poslance prav nič ne straši vladno postopanje, ker krivda na tem, da se učiteljem na Češkem zavlčuje s povišanjem plač, pada na vlado, ki noče predložiti v sankcijo zakona glede povišanja davka na pivo, kateri zakon je deželni zbor češki sklenil v ta namen, da bi se nove dohodke porabilo v povišanje učiteljskih plač. Učitelji bodo znali to dejstvo upoštevati.

Ministrski predsednik dr. Koerber je na to odgovarjal, da vidi z veseljem soglasje čeških Čehov in Nemcev v tem vprašanju. Vlada da ni nasprotna učitelstvu, ali sedanji politični položaj v parlamentu nitak, da bi mogla vlada pričakovati, da se bo dalo v poslanski zbornici razpravljati o tem, kako bo možno preskrbeti državi potrebna sredstva za vedno rastoče potrebščine. Vse drugače da bi bilo, ako bi parlament normalno deloval. Dr. Koerber je svoj govor zaključil s pozivom na zbornico, naj se resno poprime dela.

Razprave o dr. Kramarjevem nujnem predlogu udeležilo se je na to še več poslancev, in so vsi protestirali proti temu, da

se sankcija zakona, sklenjenega od deželnega zbora češkega glede povišanja učiteljskih plač, dela odvisno od političnega položaja v parlamentu.

Predlagalec, posl. dr. Kramar, je povdarjal v svojem zaključnem govoru, da je že razprava o nujnosti njegovega predloga dokazala to, kar je on hotel dokazati, da je namreč vlada odgovorna za slabi položaj učiteljstva. Vsed tega je odtegnil svoj predlog.

Posl. Dvořak je predlagal, naj se ustavnemu odseku naloži, da tekom 8 dni sporoči o odpravi § 14. Zbornica je ta predlog odklonila.

Posl. Schönerer je kazal na namero Mladočehov, ki hočejo onemogočiti razpravo o proračunskem provizoriju, kar bi vlado prisililo, da bi se poslužila § 14. Vprašal je predsednika, da-li hoče — v očigled izrednemu slučaju — sklicati po § 48. lit. c. zborničnega pravilnika izredno sejo poslanske zbornice, da bi se doseglo med predsednikom in strankami soglasje glede načina razprave o proračunskem provizoriju in da-li je predsednik pripravljen priporočati c. kr. vladi razpust zbornice, v slučaju, da bi se tako soglasje ne doseglo?

Predsednik je odgovoril, da odgovori na to vprašanje v jedni prihodnjih sej.

Predsednik je slednjič predlagal, naj bi bila prihodnja seja naslednjega dne, t. j. danes. Posl. dr. Bareuther je nasprotoval temu predlogu, češ, da je danes obletnica onega dneva, ko je bivši ministerski predsednik Badeni pozval policijo v zbornico. Zbornica je na to soglasno proti glasom Vsenemcev vsprejela predsednikov predlog.

O položaju. Mašinerija upravne akcije se vrti sedaj okolo pododpora, ki so ga imenovali Nemci, da izdela predloge, ki naj bi eventualno služili za podlago nadaljnjim pogajanjem s Čehi. »Montanpress« pravi, da se ta od nemške strani (očividno po pritisku od strani vlade in brzokone tudi od višje) zapičeta akcija snuje logično, tako namreč, da najprej nemški zastopniki iz Češke v posebnih posvetovanjih izdelajo podlago za dogovor in potem da se ta elaborat predloži širšim krogom nemških strank v proučenje. Nadaljnji korak bo, da se ta elaborat predloži faktorjem, ki prihajajo v poštev na tem sporazumljenju in še le potem bo sledilo skupno posvetovanje na način, ki se bo zdel vsem primeren.

Glasom nekega poročila je nemški odbor že dovršil svoje delo. Gori omenjeni list meni, da slika, ki jo nudi parlament, ni odločilna za presojanje sedanjega položaja, kajti težišče položaja da je sedaj v pravih pogajanjih. Glasilo liberalnega veleposvestva,

Nekega popoldne pride Stanko Vraz, Ljudevit Vukotinović Mirko Bogović in še cela družba, a med njimi tudi mlad gospod, katerega dosedaj ni bilo še pri Ručkoviču, ter ga prijatelji predstavijo kakor mladega odvetnika Ivana Belovića. Ni bil toliko lep, kolikor izvanredno simpatične zunanosti, katera se je kazala v visokem statusu, v neobičajno elegantnih ert, v katerih je ležala energija, močna volja in vroča strast. Sive oči s črnimi velikimi zenicami so še povečevale ta utis. Že prvi hip je bil vsem mil in vsi so ga radi imeli. Oče, mati in — hčerka. Tudi tukaj se je pokazala ona tajinstvena stran človeške ljubezni. Mladi ljudje se imajo radi že prve trenutke, ko se spoznajo, — imajo se radi s silno veliko ljubeznijo, ono veliko popolno ljubezenijo, katera se tvori celo v najnižjem sru. Pisma, katera sem čital, so v vsakej besedi, skoro v vsakej vrsti izražala to veliko ljubezen.

(Pride še.)

PODLISTEK

Ilirska romanca.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski — prevedel F. Radl.

Naravno, energija in železna roka Ferija Copakovića ni segnila tako daleč, da bi se usodil izvršiti svojo namero. A gospa mi je ob tej priliki prečitala pisma ter izpopolnila pripoved onih pisem, ali bolje — svoje življaje. Danes ne morem več pripovedovati z njenimi besedami. Pa niti ne bi šlo vse enako, ker sem potem še od druge strani marsikaj slišal.

...V prve polovici štiridesetih let se je povrnila Stefanija Ručkovičeva iz samostana uršulink v Varaždinu domov v Zagreb, zvršivša tamošnjo deklško šolo. Moglo jej je biti okoli šestnajst let. Njeni stariši so bili ugledni in jako bogati meščani. Njena oče je vršil ne kaj časa čast mestnega sodnika. Ker sta bila oba izobražena, sta hotela, da jima bo tudi

hčerka-edinica v vsakem pogledu izvrstno odgojena. Oče je bil s celo dušo pristaš Gajev in njegovega ilirskega pokreta. Svojo hišo je spremenil v središče mladih pridnih ljudi. V njem je bila vedno gostija — in miza vedno pogrnjena. Mladi Ilirci so bili pri njem skoro kakor doma. Sam Gaj. Janko Drašković, Albert Nugent in vsi drugi so se večkrat pri njem zbirali, in marsikateri važen sklep je bil sestavljen in storjen v hiši Ručkovičev.

Stefanija je bila prišla domov proti jeseni. Roditelji so stanovali v onem letnem času v svojem krasnem vinogradu v Tuškancu. Doma je bilo tedaj še živahnejše nego v mestu. Gosti so se kar menjavali. Obča radost, katero je donesel narodu in domovini ilirski pokret, ono zadovoljstvo s probujeno narodno zavestjo je napravilo društvo v Ručkovičev hiši še veselejše, nego prej. In v te vesele dneve je prisijala lepota in dražestnost mlade sedemnajstletne devojke! Vsi, kateri so jo

takrat spoznali, so se še davno potem spominjali, kako krasna in mila je bila. Visoka in stasita, bila je vendar tanka in nežna, a tudi nekoliko bujna. Črni bujni lasje so se odlikovali z valovitostjo in onim vijoletnim bleskom, kateri je pri ljudeh največja redkost, a se nahaja navadno le v črnem perju ptice. Ovalni obraz je imel zmerjene plemenite poteze, bil je bled, a ni imel one slabokrvne in bolne bledice, temveč ono divno bledico, katero imajo južne rase in katera spominja nekoliko na slonovo kost. V tem krasnem obrazu so se žarile črne oči, velike in s sijajnimi ženicami. Goste trepalnice, dolge in vlažne, so osenčevale te oči, nad katerimi so se zvijale pod ozkim čelom ne pregoste obrvi. Usta so bila v zgornji ustni stisnjena, a polna v spodnji, in zalita s sočno rdečico.

Mladi Ilirci so skoro vspplamteli od navdušenja, in lepa Ručkovičeva vila je kar bučala vsak večer od navdušene pesni: »Oj kolutka crnooka!...

»Montagsrevue«, vidi v tem, da so češko-nemški poslanci prevzeli akcijo, pripoznanje, da je možno razpravljati o objektu, ki ga vlada nudi Nemcem v odškodnino za pripoznanje češkega notranjega jezika. Tudi Čehi da se kažejo spravljivi, oni da iščejo le miru, častnega za njihov narod. Na eni strani tehtajo da je sedaj češki notranji jezik za čisto češke okraje, na drugi pa od Nemcev zahtevano jezikovno zaokroženje okrajev, razdeljenje po okrožjih in kurijalne volitve. Ako pride do sporazumljenja na tej podlagi, potem da se trajno neha obstrukcija v državnem zboru.

Ta poročila tvorijo svetlo stran medalje; za temno že skrbe Vsenemci. Le-ti že izjavljajo v svojem glasilu, da odklanjajo to pravno akcijo ter proglašajo že sedaj sklepe pravne konference kakor nične in neveljavne. Oci stoje prej ko slej na stališču, da pred uzakonjenjem nemščine državnim jezikom je izključena vsaka druga uravnava jezikovnega vprašanja.

Kakor že mnogokrat, je torej tudi sedaj Schönerer zagrmel svoj »veto«. Čegava obvelja? Ako je dovoljeno soditi po predidših slučajih, treba računati z eventuelnostjo, da tudi to pot obvelja Schönererjeva.

O vojni predlogi, ki bi imela biti rešena do 1. decembra je postalo nekam čudno tiho. Ta tišina bi kazala, da so odločilni krogi uvideli, da tega termina se ni možno držati. »Politik« hoče vedeti, da je monarh že rešil g. Koerberja od te obveze. Nadomestni rezervisti, ki so bili že pozvani pod orožje, da pojdejo konec tega meseca zopet domov. — Vprašanje, kako naj stopijo v veljavo določila nove vojne predloge, bo akutno še le o prihodnjem naboru, torej pred 1. marcem 1903.

Avstrija in Italija. V seji zbornice poslancev so stavili poslanci Biankini, Spinčić ter tovariši nastopno interpelacijo:

Tržaški list »Edinost« je prinesel te dni nastopno vest!

»Poznano je, da se je v bivši pogodbi med Avstro-Ogrsko in Italijo nahajala tajna določba, s katero se je avstrijska vlada obvezala, da bo v primorskih pokrajinah povspeševala nadvladje italijanske manjšine nad slovansko večino. Sedaj nam javljajo z Dunaja, da se z novo pogodbo obnavi tudi ta obveza. Mi mislimo, da v tem času, ko se diplomacija in državniki pripravljajo, da zamenjajo naše interese, ki so v pogoj našemu obstanku, moramo mi vsi na krov v svojo obrambo.«

Da si se ta vest na prvi mah zdi neverjetna, vendar je kakor da jo vsestransko potrjuje protislovanska vladina politika vseh teh zadnjih let, vodjena v južnih deželah monarhije, a še bolj jo potrjuje svobodno in drzno rovanje italijanske irredente, ki je že doseglo svoj višek.

Ali, ako je ta vest resnična, potem pomenja ona največ državno nemoralnost, pomenja izdajstvo in izzivanje Hrvatov in Slovencev ob Adriji, pomenja k Bogu kričečo nepravico in izigravanje ugleda monarhije!!

Vsakako pa ogorčeni Hrvati in Slovenci na obalah Adrijanskega morja morajo priti na čisto tudi s tem vprašanjem ter morajo čuti vladino besedo. Seveda bo vladina beseda imela zanje le toliko vrednosti, v kolikor jo bodo javni čini podkrepili. Kajti, zanikati v parlamentu, da tajna določba z Italijo ne obstoji, a nadaljevati v južnih deželah dosedanje protihrvatsko politiko, bilo bi le v popolno potrdilo vesti v »Edinosti«.

Vsakako smo mi dolžni vprašati njegovo prevzvišenost gospoda ministra-predsednika kakor upravitelja ministerstva za notranje stvari:

1) Je-li resnična navedena vest tržaške »Edinosti« o tajni določbi z Italijo na škodo Hrvatov in Slovencev na obalah Adrijanskega morja?

2) Ako ni resnična, kako vaša prevzvišenost opravičuje vso dosedanje vladno politiko v južnih deželah monarhije, naperjeno proti Hrvatom in Slovincem, ter je-li voljna to politiko v bodoče strogo uravnavati po načelih pravice in ravnopravnosti?

Politični odnošaji v Trstu. Pod tem naslovom priobčuje včerajšnja dunajska »Reichswehr« članek, ki je precej ostro naperjen ne le proti upravi, ampak tudi proti osebi sedanjega namestnika grofa Gočsa. Ta izvajanja ne smejo ostati brez odgovora in tudi brez prigovora od naše strani že zato, ker se nam usiljuje misel, da izhajajo

iz krogov, ki bi se ne branili — nasledstva grofu Gočsu.

Argumenti, ki jih navaja avktor, so upravno-gospodarske in upravno-politične naravi. Prvim ne oporekamo, drugi izživljejo našo opozicijo.

»De minimis non curat praetor«. Gospodje ki imajo skrbeti za velike stvari, se ne morejo ukvarjati z malenkostmi. Pritrdivši tej sentenci pa povdarja avktor povsem resnično, da tržaško vprašanje ne spada med take »minimis«, in po vsej pravici graja nebrižnost odločilnih činiteljev za to vprašanje.

Nepobitno je njegovo očitjanje, da se namestnik grof Gočs veliko premalo briga za gospodarstvo na naši občini. Res je, da treba spoštovati občinsko avtonomijo in nikdo ne more želiti, da bi se vladni organi brez potrebe umešavali v delokrog občinske uprave. Ali, ko gre za varovanje zakona, katerega občina ne spoštuje, tedaj je namestniku uprave v dolžnost, da posega vmes.

V izgled navaja avktor, kako se v Trstu predlagajo v sankcijo proračuni, v katerih stroški ordinarija niso pokriti z dohodki. Zakon pa da predpisuje izrečno, da ob pomanjkanju pokritja treba še v proračunu poskrbeti za nova dohodke! Nespoštovanje tega zakonskega določila da involvira kršenje mestnega statuta, a namestniku da bi bilo v dolžnost sistirati take sklepe občinskega sveta. To pa se ne dogaja. Ako dohodki ne zadostajo, sti le dve sredstvi za saniranje: ali krčenje izdatkov ali pomnoženje dohodkov. Ker pa je višanje občinskih doklad nepopularno, raje najemajo nova posojila in se ne menijo za posledice, ki morajo nastopiti prej ali slej takemu upravnemu sistemu. Uprava grofa Gočsa pa da gleda to upravo brez vsakega zanimanja.

Tem izvajanjem v dunajskem listu ne moremo odrehati opravičenosti. Drugače pa je z izvajanjem politične naravi. Tem moramo oporekati.

Avktor pripoveduje, kako da je sedajni ministerski predsednik, ko je bil še sekcijski načelnik, vedno povdarjal, da politična uprava boleva na tem, da večini pokrajin stoji na čelu nesposobni možje. Ta teorija Koerberjeva da je bila dobra, ali praksa da nas je razočarala. Priča temu da je ravno grof Gočs, kakor namestnik v Trstu.

Po mnenju avktorja bi moral torej grof Gočs nemudoma dobiti naslednika! A iz njegovih izvajanj politične naravi je razvidno, kako naj bi bilo to nasledstvo!!

Prosimo, poslušajte, hočemo vam povedati čisto na kratko!

O Trstu da se govori le tedaj, ako se pogreva irredenta. Irredentizem pa da je za prebivalstvo tržaško že davno premagano stališče. Govorjenje o irredentizmu da je le plašč, ki pokriva gospodstvo klike. Klika da eksponira nekatere vročekrvneže, da tako ustvarja mučenike, ki naj pričajo, da je italijanski značaj Trsta v nevarnosti... S tem odvrtajo pozornost od slabega gospodarstva.

Temu nasprotno pa da treba izrečno povdariti, da tržaško prebivalstvo v svoji skupnosti ni nič manje lojalno in dinastično nego v drugih avstrijskih mestih. Tržaško prebivalstvo da je sicer vsikdar pripravljeno varovati svojo narodnost, ve pa tudi, da je njega bodočnost še odvisna od povspeševanja gospodarskih odnošajev.

Avktor je torej na stališču, da treba sanirati le gospodarstvo občine, dočim se mu politične razmere — mišljenje prebivalstva — vidijo povsem zdrave. Irredentarsko da se dela le klika, vse drugo pa da je imunno pred to boleznijo!

To argumentacijo pobijajo dejstvo! Kdo daje »irredentarski kliki« od volitev do volitev moč v roke? Od kje se jemljejo tisti volilci, ki so tako ojačili to kliko, da je sploh izginila vsaka sled kake politične organizacije v odpor proti tej kliki! Resnica je ravno ta, da je možnost gospodarstva klike v kazalni zvezi s političnim sistemom, da je to gospodstvo posledica polit. razmer!

Če bi naslednik grofa Gočsa menil, da postane regenerator v Trstu s tem, da zistira par sklepov občinskega sveta, ne da bi se dotaknil političnih razmer, ki so v podstavo onim, ki delajo take nezakonite sklepe — bil bi v temeljiti zmoti in bi bil podoben čudaku, ki na drevesu, ki donaša strupen sad, striže vršičke na vejah, a pušča korenike, ki hranijo drevo!

V političnem sistemu je vir vsemu zlu! V tem sistemu so redilna tla, iz katerih rastejo odnošaji v Trstu. Ta sistem mora pasti! Z njega padom pade tudi »klika«, ki ima na vesti tudi občinsko gospodarstvo. Četorej dopisnik v »Reichswehr« noče pripoznati tega, vzbuja le mnenje, da mu je le do tega, da se umakne grof Gočs in naredi prostor komu drugemu, ki bi delal — stare grehe!!

Iz ogrske zbornice. Tudi v včerajšnji seji se je nadaljevala razprava o imunitetni sferi posl. Nessija. Govorila sta člana opozicije, posl. Vaszonyi in Bartha. Prvi je trdil, da postopanje proti posl. Nessiju krši imuniteto istega. Ker pa je postopanje častnega sveta naperjeno proti politični demonstraciji, mora zbornica pozvati domobranskega ministra, naj zaukaže takoj zaustaviti to postopanje. Govornik je slednjič odklonil majoritetni votum.

Posl. Bartha je menil, da bi bil moral odsek predvsem preraštetati vprašanje, da-li bi bila morala vojaška oblast vprašati poslansko zbornico za dovoljenje, da sme postopati proti posl. Nessiju. Govornik je slednjič predlagal, naj zbornica sklene, da mora domobranski minister v svrhu postopanja častnega sveta proti posl. Nessi vprašati zbornico za dovoljenje in za suspendiranje imunitetne pravice.

Tržaške vesti.

Promocija. Gospod Ivan Prijatelj bo v petek, dne 28. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem filozofije. Častitamo!

Vprašanje italijanskih srednjih šol v Trstu. Kakor je našim čitateljem dobro znano, noče tržaška občina nikakor prepustiti v državno oskrbo obeh italijanskih občinskih srednjih šol v našem mestu. Boji se namreč, da bi se potem med laško mladino ne gojil zadosti irredentistični duh.

Stroški za vzdrževanje teh šol so sicer v prvi vrsti odločilni za deficit naše mestne uprave, ali irredenta raji gleda propadanje občinskih financ nego da bi morala gledati propadanje irredentistične ideje; ker pa je v našem mestu irredenta do sedaj vsemogoča, obsojeni so tržaški davkoplačevalci še nadalje trošiti za laški srednji šoli, kateri je država pripravljena prevzeti v svojo oskrbovanje.

Nekaterim pa je začelo slednjič vendar nekoliko svitati v glavi, da tako ne more iti dalje.

Mestne finance ne morejo več prenašati teže stroškov, ki jih zahteva vzdrževanje laških srednjih šol in naraščujoče število učencev zahteva razširjenje teh šol, oziroma ustanovitev družih.

Tako daleč pa se vsejedno še ne upajo gospoda laški mestni očetje, ker se boje, da se tržaški davkoplačevalci slednjič vendar naveličajo te nevarne igre z njih žepi. Italijani so sedaj v škripih: ako ustanovijo še jedno srednjo šolo, bodo davkoplačevalci ozlovoljeni radi novih stroškov, ako pa tega ne store, podijo svojo mladino indirektno na nemške srednje šole. Prepustiti vso skrb za laško srednje šolstvo državi, pa tudi nočejo. Vendar so se nekateri med njimi že začeli spoprijaznavati tudi s to mislijo.

Današnji »Piccolo« je prišel v tej zadevi z novim predlogom, on namreč priporoča, naj bi se od države zahtevalo, da ustanovi v Trstu jedno novo italijansko srednjo šolo, sedaj obstoječi pa naj bi občina še nadalje obdržala v svoji oskrbi.

Ta pa je lepa! Ako se državi lahko zaupa jedna laška srednja šola, zakaj bi se jej ne moglo prepustiti tudi že obstoječi? To vprašanje je prav lahko razrešiti. Tržaška občina ne more sicer vzdrževati toliko laških srednjih šol, kolikor bi jih Italijani hoteli imeti, na vsak način pa hoče imeti vsaj jeden zaved za fabriciranje fauštičnih — irredentarjev.

»Razkrinkano unijatstvo«. Ljubljanski »Slovenec« piše v svoji predvčerajšnji številki, da je okoli 500 oseb iz Rojana pri Trstu in iz Riemanj uložilo nedavno prošnjo v roke razkolnega škofa v Zadru, dra. Nikodema Milaša, naj jih vsprejme v svojo škofijo. Med mnogimi drugimi vzroki za ta korak da navajajo tudi to, da jim unijatski škof Drobobeecki noče ali ne more pomagati. Srbski škof Milaš da preiskuje sedaj, kako je s to stvarjo.

Mi smo vsled tega poročila poizvedovali, kaj je na stvari ter smo izvedeli, da so Rojančani sedanjemu tržaškemu škofu, dru. Naglu, predložili pisano spomenico o vseh krivicah, kar jih je povzročil sedajni župnik Jurizza, a na to spomenico je dr. Nagl odgovoril: da — jim pozneje odgovori!! Mej tem pa deluje župnik Jurizza mirno nsprej po svojem določenem in od italijanske camorre narekovanem mu načrtu! Njegov ožji prijatelj pa trosijo vest, da Jurizza uživa vse zaupanje škofovo, kakor je užival nekdan kardinalovo. To je razburilo Rojančane in posledica temu je, da stojimo v Rojanu pred dogodki kakor jih opisuje »Slovenec«.

Glede Riemanj smo izvedeli, da je tržaški škof dr. Nagl izdal ukaz, da mora s 25. novembrom prenehati v Riemanjih vse slovensko bogoslužje ter tudi jurisdikcija škofa Drobobeekega. Ob enem je izdalo e. k. namestništvo ukaz, da se ima v Riemanjih za dolinske duhovnike politično eksekvirati njihova kolektura.

To je bila iskra v sod, itak že prenapolnjeni smodnikom, in posledica temu je, da stojimo tudi v Riemanjih pred dogodki kakor jih opisuje »Slovenec«.

Na druga izvajanja in zavijanja v »Slovenec«, posebno pa na krivična zasamovanja gotovih oseb, ne odgovarjamo; stopamo pa pred čitatelje, ki poznajo razmere, posebno pa pred naše tržaške kroge vseh stanov, naj oni razsodijo, kdo je kriv na teh žalostnih dogodkih: ali »unijatski beriči«, ali pa fanatični latinizatorji in oni, ki stojijo za njimi?!

Kdo je kriv? Predvčerajšnjim jutraj umrl je v Rojanu Jakob Stepič, kateri je bil že dolgo bolan na jetiki. Pokojnik je v soboto jutraj, torej niti 48 ur pred smrtjo, želel biti previden se sv. zakramenti za umirajoče in je naprosil, naj se takoj poprosi gospoda župnika Jurizza, da pride k njegovej postelji. — Ta želja se mu je tudi izpolnila in njegova gospodinja je takoj stekla k župniku v župnišče, ki je oddaljeno le kakih — 50 korakov. Župnik pa je rekel, da nima časa in da pride popoldne. Ali tudi popoldne je bolnik zaman čakal na župnika in še isto noč je nepreviden umrl. — Ob 6. uri jutraj je rojanski cerkovnik pozvonil pokojnemu Stepiču večno uro. — Župnik Jurizza pa se je povrhu vsega potem še jezil na cerkovnika, zakaj da je zvonil človeku, ki je umrl brez sv. zakramentov in je ob enem prepovedal nadaljnje zvonjenje pokojniku. Še-le po odločnih protestih bratov pokojnega Stepiča je župnik Jurizza preklinal svojo prepoved. Izjavil pa je, da se ne udeleži pogreba in se ga res ni udeležil.

Pogreb ki je bil zelo lep, je vodil gospod kapelan, obžalovati je le, da ni bilo nikogar, ki bi zastopal južno železnico, kjer je pokojnik služboval.

Kar se tiče postopanja gospoda Jurizza, bi bil odveč vsak komentar, slučaj je prekritičen. Dovoljemo si staviti le skromno vprašanje: kdo je kriv na tem, da je Stepič umrl brez sv. zakramentov?

Ali ne spada morda tudi rimsko katoliški župnik latinskega obreda Jurizza med »unijatske beriče«, gospoda pri »Slovenec«?

Zopet naše mestno gospodarstvo. — Pišejo nam: Minolo sredo je zapal sneg, ki je bil, kakor navadno, bel, a je danes še in to celó v sredini mesta na kupih —! Razlika med snegom na kupih in onim padlim je ta, da je bil sneg — kakor rečeno, ko je zapadel — bel, a je danes — črn! To pa ni najhuje v tem vprašanju o snegu. Najhuje je to, da mestna uprava pušča ležati zapadli sneg, ki se je pozneje spremenil v led — še danes in to po vseh potih in klanecih nižje okolice.

V ponedeljek sem bil v zgornjem Rojanu, kjer so vse poti v groznem neredu, in je tam težko hoditi tudi o najlepšem vremenu.

Omenjenega dne je pa bil klanec, po katerem sem moral iti, poleg navadne razoranosti, še poln zmrzline, tako, da je bilo treba paziti, kam si stopil, ako nisi hotel poljubljati — tal! V gornjem Rojanu je sedaj vse polno novih in starih hiš, katerih lastniki gotovo plačujejo davke mestni občini. Da jih pa mestni gospodarji poznajo le, ko treba prejemati, je znamenje, da mestna uprava postopa tudi tu, kakor povsod, kjer ima posla se Slovenci — skrajno krivično.

Točnost v učnih knjigah nemške ljudske šole. V nemški štanki za 5. ljudsko-šolski razred, katero rabijo na nemški ljudski šoli v Trstu, je v opisu Kranjske med drugim rečeno, da je postojinska jama oddaljena jedno uro od Postojne; v resnici pa ta jama ni od Postojne oddaljena niti 5 minut. Govoré o narodnosti na Kranjskem nemška knjiga vendar milostno priznava, da je Kranjska pretežno obljubena od Slovencev, povdarja pa, da je v Kočevju in v Ljubljani mnogo tisoč Nemcev. Po taki stilizaciji morajo priti šolski otroci do krive sodbe, da je skoraj polovica kranjskega prebivalstva nemške narodnosti.

In take knjige, iz katere šolski otroci dobivajo popolnoma krive pojme, potrja ministerstvo za nauk v šolski pouk!

Račovedni smo, ako bi isto ministerstvo potrdilo šolsko knjigo, ki bi pisala, da je Niže-Avstrijsko pretežno obljubeno z Nemci, a da je v tej pokrajini tudi več stotisoč Slovanov?

Za »nemško hišo« v Trstu je dovolil dunajski občinski svet znesek 1000 K.

Nimajo pojma! Pišejo nam: S prvim januarjem minolega leta je stopil v veljavo zakon, po katerem ima vsak avstrijski državljan, ki prebiva 10 let v enem in istem kraju in ki je dovršil 34 let, pravico zahtevati, da ga dotična občina sprejme za svojega pripadnika.

Človek bi mislil, da je ta, osobito za revne sloje prevažni zakon že znan vsemu svetu, ker se je že toliko pisalo in govorilo o njem, toda, kdor tako misli, se jako — moti. Res je, da je bilo v Trstu vloženih nekoliko tisoč prošanj za podeljenje domovinstva, toda — prosil ni niti deset del vseh onih, ki imajo pravico zahtevati, da jih tržaški magistrat sprejme v to občino!

Kakor se vidi po tem, nimajo ti ljudje niti pojma o veliki važnosti tega najnovejšega zakona o domovinski pravici! Mi bi ne pisali teh vrstic, ko bi ne bili gotovi, da pisemo resnico. Da je to, kar smo napisali, to, gola resnica, smo se prepričali pri človeku, ki je popolnoma kompetenten v teh stvareh. V prvi vrsti moramo povedati, da se Dalmatinci, bivajoči v Trstu, popolnoma nič ne zanimajo za to prevažno vprašanje in da tem slede tu bivajoči Istrjani — obeh narodnosti!

Zapiranje trgovin v našem mestu. Te dni so se začele trgovine v našem mestu zapirati že ob 7. uri zvečer mesto ob 8. uri, kakor je bila dosedaj navada. Sinoči je že bila velika večina prodajalnic zaprta ob 7 uri. Tiste prodajalnice, ki so bile odprte še po 7. uri, so stražili redarji.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 27. nov. ob 10. uri predpoludne se bodo valde naredbe tuk. o. kr. okrajnega sodišča za nevilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Montuza št. 6. III. b., hišna oprava; v ulici Foscolo št. 2, oprema v zalogi in razno; v ulici Torrente št. 10, hišna oprava in razno; v ulici Cecilia št. 2A, hišna oprava; v ulici Madonnina št. 7, en fazni; na starem trgu št. 1, 154 parov čevljev.

Vremenski vestnik. Včeraj: toploamer ob 7. uri jutraj 39.0 ob 2. uri popoldne 6.3 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 761.8 — Danes plima ob 7.30 predp. in ob 8.17 pop.; oseka ob 1.33 predpoludne in ob 1.30 popoldne.

Društveno vesti

Možka podružnica družbe sv. Cirila in Metodija na Greti vabi na sijajno predstavo »Graničarjev«, igra s petjem v 3 dejanjih in transformacijo od I. Freudenberg, katero bo predstavljala poznata umetniška družba Gavrilović v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah. Transformacija obstoji v tem, da jedna oseba igra dve tri in več ulog, tako, da družba z malo osebami lahko v celoti predstavlja vso igro. Oseba se preoblača tako hitro, da jo je v neverjetno kratkem času videti na odru preobčeno. Najbolj pazljivo oko jo ne more prepoznati, in občinstvo vidi pred seboj povsem druge osebe.

Med posamičnimi dejanji svira vojaški orkester pešp. št. 97. — Ustopnina na predstavo 30 nvč. za osebo; sedeži I. reda 30 nvč.; II. reda 20 nvč.

Predstava se bo vršila v vsakem vremenu. — Začetek točno ob 4. uri in pol popoldne.

Ker je polovica čistega dobička namenjena za vzdrževanje otroških vrtec na

Greti in v Rojanu se preplačila hvaležno sprejemajo.

O d b o r.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Mrtvee, ki beži.** V »Gorici« čitamo, da se je v soboto po Korminu raznesla vest, da je v tamošnji okolici neki poljski čuvaj ubil nekega poljskega tatu. No, stvar je bila taka le: Dotični čuvaj je zasačil pri reki Idriji človeka, ki je kradel drva. Čuvaj je velel tatu, naj položi drva na tla. Tat pa ne le da ni hotel ubogati, marveč je čuvaju zasolil še par zausnic. Na to je čuvaj udaril tatu po glavi s tako silo, da se je udarjeni zgrudil na tla in se ni več gnil. Čuvaj je res mislil, da je ubil tatu in je bežal v Kormin naznanit ta dogodek. Ko so pa potem prišli na mesto, kjer bi imel ležati ubiti, ni bilo o njem ni duha ne sluha. Previdnost je lepa reč, si je mislil tat brčkone in jo je odkuril se v pravem času.

× **Hrvatsko šolstvo v Istri.** Daželní šolski svet istrski je v svoji zadnji seji sklenil preurediti dvojezično ljudsko šolo v Žminju tako, da se ustanovi dve ločeni trozrednici: jedna hrvatska in druga laška. — V istej seji se je sklenilo pomnožiti hrvatske oddelke na dvojezični šoli v Lovranu za dva razreda. — Nadalje se je sklenilo podpreti prošnjo buzetske občine, da se hrvatski šoli v Buzetu da še tretjo učno moč. — V istej seji se je tudi razpravljalo o rekurzu buzetske občine proti odloku, ki zbraja zve zmanjšati učno osebo na buzetski laški šoli za jedno moč.

Vesti iz Kranjske.

* **Bolezni na Notranjskem.** V Hrenovicah razsajata letos tifas in pljučnica. — Sleherni dan imajo mrljica, večših tudi po dva. (V »Slovenec« čitamo, da je nevarno zbolel tudi tamošnji župnik veleč. g. Žgur.) Obhajil je po 3—4 na dan.

* **V Ameriko** se je odpeljalo predmno noč iz Ljubljane 72 oseb. Polje je ustavila dva Dalmatince, ki sta brez pravice hotela v Ameriko.

* **Žrtev žganja.** V noči mej 19. in 20. t. m. je na potu iz Hotavelj proti domu v Volaki zmrznil posestnik po domače Gričar. Bil je prijatelj žganja in si ga je ravno pred odhodom prav tem lito privoščil. Domači so ga dobili še živega, a na poti proti domu jim je umrl. Mož zapušča vdovo in več nepreskrbljenih otrok.

* **Sedemnajst let v postelji** je ležal bolan Josip Brandstaetter, 30 let star, stanujoč na Karlovski cesti v Ljubljani št. 16. Bil je ves sključen. Pametne ženice, so pripovedovale, da mu je bilo to narejeno.

Ko je bil dve leti star, je obolel na kolenih, da se je le s težavo mogel plaziti po štirih. Čez nekaj let pa je moral v postelj iz katere ni več vstal. Nožice sta mu bili sključeni in tanki kakor palčice. Zadnji čas pa sti tudi roki popolnoma odpovedali, da so ga morali pitati kakor malega otroka. Predvčerajšnjem ga je smrt rešila žalostnega življenja.

Vesti iz Štajerske.

— V Šmarjah pri Jelšah so imeli dne 19. t. m. občinsko volitev. Volitev se je vršila brez vsacega hrupa in so bili izvoljeni sami vrli narodnjaki. Nasprotniki si niso upali niti blizu volišča. Tako je prav. Take razmere so pravične in zdrave: na slovenski zemlji bodi Slovenec gospodar!

— **Pomanjkanje zavednosti.** »Domovina« toži, da nekateri krajni šolski svetni na Spodnjem Štajerskem še vedno večinoma neozski uradujejo. V St. Jurju in Kolobju potrjujejo strankem po nemški celo slovenske pobotnice. V kontrast tej slovenski nezavednosti pa naveda »Domovina« dejstvo, da se v St. Pavlu pod načelnštvom barona Konstantina Fidlerja lepo slovenski uradujejo. — Čudno — pravi celjski list —, kar zna in ve g. baron, ne zna in ne ve slovenski kmet načelnik! Sveda so mnogokrat ti slovenski načelniki le v toliko krivi, da se da jejo slepo voditi od svojih tajnikov.

— **Detomor.** 26-letna dekla Marija Missin v Slabotinah pri Ljutomeru je poročila na skednju deklico, jo pustila lakote umreti, potem pa je otroka zašila v vrečo ter ga na neki njivi pokopala. Detemorilko so izročili sodišču.

Razne vesti.

Samomor. V Lzovu se je umoril baron Brunicki, solastnik parnega mlinar »Marija Helena«. Ta mlin je prišel v konkurz. Pasiva znašajo 1.100.000 K, aktiva pa le 450.000 K. V zadovoljenje upnikov pa bo moralo služiti ravno privatno premoženje barona Brunickega. Vendar pa mu ni bilo še take sile. Njegovo privatno premoženje znaša namreč 4 milijone kron, a obremenjeno je bilo le za 2.700.000 kron. Tudi po odbitju pokritja pasiv rečenega parnega mlinar bi bil že še živ — za silo.

Blazenka trikratna morilka. Iz Eperies na Ogrskem poročajo, da je soproga učitelja Malinovickega v Finti znorela in je v stanju blaznosti trem svojim otročičem z brivno britvijo odrezala glave. Ženo so odveli v neko zdravilišče.

Smrt veleindustrijalca Kruppa. Listi pa potrjujejo soglasno, da je Krupp vsled hudih obdolženj od strani socialističkega glasila »Vorwärts« trpel zadnja štiri leta silne moralne muke, ki so, če tudi ne naravnost povzročile, pa vsaj povpešile njegovo smrt.

Neštevilni dokazi cesarjeve milosti da so mu pač nekoliko blažili to moralno trpljenje, ali utolažiti da je niso mogli. Tudi to ponašljajo listi, da je bil pokojnik jako do broten armadi svojih delavcev.

Tudi na otoku Capri da je vest o Kruppovi smrti povzročila veliko žalost, kajti tudi tam da je pokojnik obsipal s dobrotami skoro sleherni družino, ali ob veselih ali ob žalostnih prilikah. Končno zatrja neko sporočilo, da tudi odličnejši krogi socijalne demokracije uvidevajo, da je njihovo glasilo brčkone šlo na led. Danes je nemški cesar Viljem odpotoval v Essen, da se udeleži pogreba, dočim sta on in cesarica že poprej brzojavno izjavila vdovi svoje sožilje.

Književnost in umetnost.

»Ljubljanski zvon«. — »Slovenski Narod« piše:

»Z ozirom na razširjajoče se govorice, da »Ljubljanski Zvon« z novim letom poneha izhajati, naznanjamo, da so te govorice popolnoma neosnovane. »Ljubljanski Zvon« bo izhajal tudi dalje in je dogovorilo z g. Aškercem prevzel vodstvo lista g. dr. Fr. Zbašnik.«

Brzojavna poročila.

Avstrijski mornar ubil italijanskega mornarja.

LONDON 26. (B.) Reuterjeva pisarna javlja iz Pekinga: Neki avstro-ogrski mornar, ki je bil na straži, je ustrelil nekega razgrajajočega italijanskega mornarja, kateri poslednji se je upiral, ko so ga hoteli aretirati. Na zborovanju poveljnikov tujim od delkom je italijanski poveljnik priznal, da je bilo postopanje avstro-ogrškega mornarja opravičeno.

Državni zbor.

DUNAJ 26. (B.) Zbornica poslancev. — Odgovarjaje na včerajšaja vprašanja posl. Schönererja je povedal predsednik, da postavlja protačuski provizorij na dnevni red jedne prihodnjih sej, s čemer bo dana zbornici prilika za parlamentarno razpravo. Ne smatra torej za potrebno sklicevati izredno sejo. Na danes predloženo interpelacijo posl. Gižovskega radi požara v rudniku nafte v Borislavu, je izjavil ministerski predsednik dr. Koerber, da je naložil nemestništvu v Lzovu takojšnja poizvedovanja ter hoče v slučaju hipne potrebe staviti na razpolago zadostno svoto za lajšanje morebitne bele. (Pohvala.)

Zbornica je razpravljala o nujnih predlogih tižočih se zahtev, ki so jih stavili go stilačarji na državni konferenci.

Vsenemško umazano perilo.

MOSTI 26. (B.) Danes se je pričel pred tukajšnjim porotnim sodiščem proces posl. Wolfa proti Schalku radi žaljenja časti. Toženi so nadalje izdajatelj in tiskar lista »Nationale Zeitung« v Žateu, potem lista »Reichenberger Zeitung« in »Deutsche Bauernzeitung«, ker so ponatisnili po Schalku spisano brošuro »Zakaj sem gospoda Karola Hermana Wolfa proglasil brezčastnim«.

Dalje radi ponatiska članka, v katerem se je čitalo Wolfu, da je interese kmetskega stanu prodal sladkornemu kartelu. Sledujoč radi različnih očitaj nepoštenih dejanj od strani Schalka na škodo Wolfa v društveni hiši v Linzu.

Odprto pismo.

Gospodu

I. F.

Opozorjen po tretji osebi prečital sem bedasti in brezsmiselni podlistek »Žrtve lo komotive«, uvrščeni v nekem listu.

Stilizacija, vsebina, dejstvo, da ste Vi duša tega lista ter da me sovražite iz razlogov, ki gotovo niso nečastni za — me, vse to me je prepričalo, da ste Vi duhoviti pisatelj te literarične — brozge. Ne zahtevam nikakega popravka, kajti vsakdo, ki me pozna, je gotovo prepričan, da sem se pri zdravi pameti in da res nimam nikdar »pripravljenega debelo laž«.

Pač pa se ne bi debelo lagal, ampak le čisto in golo resnico govoril in isto tudi z dokazi podkrepil, ako bi trdil, da Vaš članek »V obrambo« vendar le ne odgovarja resnici.

Toliko za danes!

Ako pa želite, da »ne bode slovenska javnost zopet za jedno »lepo afaro« bogatejša«, pustite poštene ljudi in njih ime primiru.

Trst, 25. novembra 1902.

Andrej Črne,

umirovljeni strojevodja in odbornik »Kmetijske družbe za Trst in okolico«.

Svoji k svojim!
ZALOGA

pohištva

dobro poznane
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost, zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

Albert Brosch

TRST. - UL. S. Antonio 5. - TRST
kožuhar in izdelovalec čepic.

ODLIKOVAN NA RAZSTAVI V TRSTU 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čepic
za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje vse poprave najhitreje in ekonomično. Shranjuje kožuhovino in zimsko obleko ter jamči za vsako škodo proti molem in ognju.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.

TOVARNA: ZALOGA:

Via Teza, vogal Piazza Rosario št. 2

Via Limitanea, vogal (šolsko popoldne)

In Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, arcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načelih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČILIZI ZASTORI IN FRANKO

Predmeti postavijo se na par obrod ali železnico franko.

Najugodnejše cene.

Skladišče slavnoznanih platenin in namiznih prtov iz Fiandre

iz tovarn v Countrai (Belgija)
se nahaja v
novi prodajalnici platenin in bombaževin

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadol:) 1, zraven knjigarne Chiopris.
Izključno zastopstvo se skladiščem: za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo.
Velik dohod nogovic vseh vrst za gospe, gospode in deco.

Najugodnejše cene.

V ljite na kosček bombaža nekoliko

A. Thierry jevega balzama

in sta vite ga v vrtil zob, da umirite in
odpravite zobobol. Pristno se zeleno var-
nosino znamko „nuna“ in na ko vin-
skem zamašku vtisnjeno tvrdo: Edino
pristno. Vdobja se v lekarnah.
Franko po pošti 12 ml ali 6 velikih ste-
klenic 4 krone.

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited, letarna pri angelju varhu v Pragrahi pri Rogatu
(Rohitsch-Sauerbrunn.)

Čuvajte se ponarejanj in pazite na zeleno z namko „nuna“, ki je registrirana v vseh naprednih državah.

Na milijone dam

Feolin. Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni
„Feolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Naj-
grši obraz in najostrejša roka zadobeta takoj aristo-
kratično finost in obliko z rabo „Feolina“. „Feolin“
e jangleško milo sestavljeno iz 42 zlahtnih in svežih
edih. Jamčimo, da se s porabo „Feolina“ popolnoma
opravi gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rude-
če na nosu itd. „Feolin“ je najboljšo sredstvo za
čiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenj
iste proti odpadanju, plešmi in boleznim v glavi.
„Feolin“ je tudi najnaravnnejše in najboljšo sredstvo
čiščenje vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenj
iste proti odpadanju, plešmi in boleznim v glavi.
„Feolin“ je tudi najnaravnnejše in najboljšo sredstvo
za čiščenje zob. Kdor redno rabi „Feolin“ mesto
mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako
bi „Feolin“ ne imel popolnega vspeha. Cena komada
1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov
7 K. Poštnina za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st.
Povzete 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj,
VII., Mariahilferstrasse 38, I. nadst.

Zaloga v Trstu: L. Nagelschmid, zaloga in
predaja na drobno pri Ett. Zernitz ul. Stadon 2,
Jos. Zigon ul. Caserma 8, Agenzia Zullin, Corso 21,
Ivan Angeli, ulica Canale 5, Ivan Cilia, Anton
Schuster, Aequo 5.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Omo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvir
jev in tapetarij.

Popolno opremljene sobe.
Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže
franko na kolodvor ali brod v Trstu.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da
sem odprl

gostilno

v ul. Belvedere št. 23 B.

Točil bom izvrstna in pristna vina,
in sicer dalmatinsko vino po 32
nvč., istrski refošk po 36 nvč.,
belo vipavsko po 40 nvč.

Kuhinja bo vedno preskrbljena z do-
brimi jedili.

Priporočam se za obilen obisk

Fran Valetič.

100 do 300 goldinarje

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu
v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez
kapitala in rizika z razpečevanjem zako-
nito dovoljenih državnih papirjev in srečk.
Ponudbe pod naslovom Ludwig Oester-
reicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

Velika kavarna

in restavracija

L. Colobig

v Šklednji
se je zopet otvorila.

Krasna lega.

Elegantni prostori, konfort, izvrstna kuhinja,
dobra vina in pivo iz najboljših pivovarn.
Točna postrežba. — Nizke cene.

Pekarna in slasčičarna

Antona Peternel

v ulici Solitario št. 25.

Podpisani priporoča svojo pekarno in
slasčičarno, v kateri se dobiva trikrat na
dan svež kruh in slasčice vsake vrste. Pro-
daja tudi: vsakovrstne moke iz grških mli-
nov po najnižjih cenah, in pristni najfinejši
refošk v steklenicah.

Sprejema se tudi domač kruh v pečivo.

Udani

A. Peternel.

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti
po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Paglianova pijača

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdrav. vodstvu min. za notranje posle v Rimu, koje je dovolilo razprodajo.
Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higije-
nični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na
lončku in ovitkih našo varstveno znamko.

Naročbe je naslovljati na trdko

Prof. Ernest Pagliano, Napolj, Galata San Marco šte. 4.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu
in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugi vrste,
iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Pri svetem Antonu Padovanskem.

Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov, kvadratov,
kolarjev, Lee, prsakov, misalov, brevirjev, ritualov, diaraov in neštivilno nabožnih
različno fino vezanih knjig, sv. čenikov, krizev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov v vsakovrstni velikosti in kvaliteti,
umetniško delo v romanskem karionu, priporočljivih posebno za vlačne cerkve.

Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I.
in II. vrste, podob, venec, krizev in svetelj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del
spadajočih k bogocastju, izvirajo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala idr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojej je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

TIŠKARNA „EDINOST“

sprejema naročila

vsakovrstnih tiskovin.

Ulica Carintia 12. — Telefon 870.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsaga drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljšo umetno gnojilo.

Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.

Postrežba točna

Cene nizke.